

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 27020/2023
31.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Тијана Маринковић, адвокат из ..., против тужене-противтужиле ББ из ..., чији је пуномоћник Татјана Симовић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, уређења начина одржавања личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 378/23 од 04.07.2023. године, у седници одржаној 31.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 378/23 од 04.07.2023. године.

Образложење

Први основни суд у Београду је пресудом П2 1764/20 од 22.02.2023. године, ставом првим изреке, одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се измени пресуда Другог основног суда у Београду П2 1936/18 од 23.05.2019. године у погледу вршења родитељског права, тако што ће се мал. ВВ поверити оцу АА на самостално вршење родитељског права, уредити модел виђања малолетног детета са мајком на тај начин што би мал. ВВ са мајком проводио сваки други викенд, тако што би га мајка преузимала петком у 16,00 часова са адресе на којој живи и враћала га недељом у 21.00 час, два пута недељно по четири сата када мал. ВВ иде преподне у школу понедељком и средом од 16,00 часова па до 20,00 часова, а када мал. ВВ иде поподне у школу уторком и четвртом од 18,00 часова до 22,00 часа, тако што би мајка преузимала дете са адресе оца и на исту адресу враћала дете, сваки други државни и верски празник, прву половину летњег и другу половину зимског распуста и обавезати мајка да на име свог доприноса за издржавање мал. сина плаћа месечно износ од 15.000,00 динара сваког 01. до 05. у месецу за претходни месец почев од поверавања, док за то постоје законски услови. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужиоца за одређивање привремене мере којом би се мал. ВВ поверио оцу на самостално вршење родитељског права а тужена ББ делимично лишила родитељског права над дететом у делу који се односи на образовање детета. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа мал. ВВ са оцем тако што у недељи када иде поподне у школу са оцем ће се видети у среду, тако што ће га отац преузети на адреси мајке и вратити га на исту

адресу до 20,00 часова и са оцем ће проводити викенд од петка када ће га отац преузети из школе до недеље у 20,00 часова када ће га отац вратити на адресу мајке; у недељи када дете иде преподне у школу са оцем ће се виђати уторком и четвртом од 17,00 часова до 20,00 часова, тако што ће отац дете преузети са адресе мајке и дете вратити на исту ту адресу; дете ће са оцем проводити прву половину свих школских распуста, свој рођендан ће проводити са родитељима тако што ће парним годинама први дан рођендана провести са мајком а други дан са оцем, а непарним годинама обрнуто: крсну славу оца дете ће провести са оцем од 20,00 часова претходног дана до 20,00 часова наредног дана; дете ће сваки други државни и верски празник проводити са оцем, а родитељ код кога дете борави је у обавези да детету омогући телефонски контакт са другим родитељем, чиме се мења пресуда Другог основног суда у Београду П2 1936/18 од 23.05.2019. године у ставовима трећем и четвртом изреке пресуде. Ставом четвртим изреке, усвојен је противтужбени захтев па је обавезан тужилац-противтужени да на име свог дела доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно износ од 25.000,00 динара почев од 28.04.2021. године као дана подношења противтужбе па убудуће, док за то буду постојали законски услови, сваког 15. до 20. у месецу за текући месец, на текући рачун законској заступници мајци, ближе наведен у том ставу изреке, чиме се мења пресуда Другог основног суда у Београду П2 1936/18 од 23.05.2019. године у ставу првом изреке пресуде. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж2 378/23 од 04.07.2023. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужиоца-противтуженог и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П2 1764/20 до 22.02.2023. године у ставу првом, другом, трећем и четвртом изреке. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца-противтуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац-противтужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У спореденом поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11...10/23-други закон) на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Указивање тужиоца на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене пред другостепеним судом је неосновано будући да ревизија одређено не указује које битне повреде су учињене.

Према утврђеном чињеничном стању, брак парничних странака разведен је правноснажном пресудом Другог основног суда у Београду П2 1936/18 од 23.05.2019. године, којом је њихово малолетно дете, син ВВ рођен ... године, поверен мајци на самостално вршење родитељског права. Уређен је начин виђања малолетног детета са оцем тако што ће проводити заједно сваки други викенд од петка у 17,00 часова до недеље у 20,00 часова, два дана у недељи у трајању од четири сата у договору са мајком детета, а у складу са професионалним обавезама оца и школским обавезама

малоленог детета, сваки други државни и верски празник, половину зимског и летњег распуста, као и крсну славу оца детета. Тужилац је обавезан да плаћа месечно на име доприноса за издржавање детета износ од 15.000,00 динара. За време трајања брачне заједнице, парничне странке су са малолетним дететом живели у стану који је власништво тужиоца у насељу Степа Степановић у Београду. По разводу брака мајка је са малолетним дететом најпре живела у изнајмљеном стану за који је плаћана закупнина 400 евра месечно, да би се након тога преселила у породичну кућу њених родитеља у Борчи.

Тужилац је у тужби као разлог за измену одлуке о вршењу родитељског права навео да је од дана доношења претходне пресуде којом је малолетни ВВ поверен мајци на самостално вршење родитељског права дошло до измене околности, јер мајка опструише контакте малолетног сина са њим, дете има недостатке у васпитању. Осим тога, мајка је дете, без његове сагласности, уписала у другу школу, која се налази у Борчи, дете се није адаптирало, веома је тешко поднело ту промену и изразило је жељу да живи са оцем.

Према извештајима органа старатељства, оба родитеља су способна да препознају и адекватно задовоље потребе малолетног детета, али родитељи још увек нису решили своје партнерске односе који утичу на њихову родитељску улогу. На почетку овог поступка, процењено је да то не утиче битно на функционисање детета, да би током поступка, како је време пролазило, утврђено да се утицај нерешених партнерских односа између родитеља све више одражава на дете. Код детета се испољио конфликт лојалности, што оставља негативне последице које се огледају у несигурности, узнемирености и уплашености. Приликом изражавања мишљења код ког родитеља жели да живи, мал. ВВ се најпре изјаснио да жели да живи код оца, не наводећи притом ниједан разлог због ког би желео да пређе да живи код оца, а након тога, кроз више разговора са радницима органа старатељства, изразио је жељу да остане код мајке. Временом је почео да избегава контакте са оцем, а изјаснио се да сматра да би требало да се виђа са оцем када и колико он то жели. Објаснио је то тиме да отац врши притисак на њега, говори му шта да каже, обећава му разне ствари које потом не испуњава. Према мишљењу органа старатељства, најбољи интерес детета је да остане код мајке, с тим што је предложен нов модел одржавања личног односа детета са оцем. Претходни модел више није у функцији, с обзиром да су отац и дете раније живели у истом крају и да су школске обавезе детета биле другачије. Стога је предложен модел виђања као у изреци пресуде.

Тужилац и даље живи у стану који је његово власништво. Запослен је и даље у „Електродистрибуцији“ где остварује зараду у износу од 137.500,00 динара месечно. Нема других непокретности у свом власништву. Нема додатних прихода, нити других обавеза законског издржавања.

Тужена са малолетним дететом живи у Борчи, у породичној кући, користе стан на спрату који је површине 100м², где дете има своју собу. И даље је запослена у Министарству унутрашњих послова, с тим што се њена зарада у међувремену повећала и сада износи 65.000,00 динара, а једном годишње остварује право на годишњу накнаду и тада јој зарада износи око 72.000,00-73.000,00 динара. Власник је локала који је купила у току трајања брака, локал издаје за 260 евра месечно, а има власнички део и у породичној кући у којој живи.

У тренутку доношења претходне пресуде мал. ВВ је похађао разред основне школе, а сада је узроста од ... година и иде у ... разред основне школе. Укупни трошкови за његово издржавање, који укључују трошкове исхране, хигијене, одеће, обуће, набавке школског прибора и књига, бављења спортом и узимања додатних часова енглеског језика, износе 60.000,00 динара месечно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право, када су одбили као неоснован захтев тужиоца, којим је тражио да се измени одлука о вршењу родитељског права, а усвојили захтев за измену одлуке о одржавању личних односа и одлука о издржавању.

Чланом 3. став 1. Конвенција о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце, од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом другим истог члана, прописано је да се државе чланице обвезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Породични закон је ову обавезу преузео чланом 6. став 1., којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Чланом 266. истог закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Чланом 67. Породичног закона, прописано је да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права која се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68-74. Породичног закона, а суштина свих ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета.

Породични закон не искључује могућност промене вршења родитељског права. Одлука о вршењу родитељског права може да се измени уколико су се значајније промениле околности након доношења те одлуке. Одлучујући о таквом захтеву суд је дужан да цени да ли је дошло до нових околности због којих је неопходно променити одлуку о вршењу родитељског права, руководећи се притом најбољим интересом детета. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а заштита интереса детета је одлучујућа околност која се цени приликом доношења одлуке о вршењу родитељског права, односно промене одлуке о вршењу родитељског права.

У конкретном случају, мал. ВВ од престанка брачне заједнице родитеља све време живи са мајком, са којом има добар однос и мајка се о њему адекватно стара. Навикао се на нову средину, у новој школи је лепо прихваћен, остварује одличан успех и нашао је нове другове. Са оцем има редовне контакте, углавном викендом и током распуста. Мал. ВВ је изјавио да жели да живи са мајком, Стога и по становишту овог

суда, нису испуњени услови за измену одлуке о вршењу родитељског права. Са друге стране, с обзиром на то да су се промениле околности везане за виђање оца са малолетним сином, јер сада малолетни ВВ живи у другом делу града, да су му се измениле и школске обавезе и животни ритам, стекли су се услови да се измени модел виђања и то на начин како је то предложио орган старатељства, будући да је то у најбољем интересу малолетног детета. На тај начин обезбедиће се устаљени ритам виђања детета са оцем, прилагођен садашњим школским и ваншколским активностима детета.

Од доношења претходне одлуке о издржавању, такође су се промениле околности на страни мал. ВВ, јер је старији, у време доношења претходне пресуде похађао је ниже разреде основне школе, а у време пресуђења ученик је ... разреда основне школе. У складу са узрастом, повећале су се и његове потребе у исхрани, одевању, хигијени, образовању, ВВ се бави сада спортом, што такође изискује додатне трошкове на име плаћања чланарине, издатке за куповину спортске опреме. Имајући у виду минималну суму издржавања која је у време пресуђења износила 41.625,00 динара, као и материјалне могућности оба родитеља, а пре свега објективне околности на страни тужиоца и то да има редовне приходе, да нема обавезе издржавања према другим лицима и да с обзиром на то да је здрав и да има могућности да радом остварује зараду, и по налажењу Врховног суда, испуњени су услови за измену претходне одлуке о издржавању повећањем обавезе оца са 15.000,00 динара на 25.000,00 динара. Правилно су нижестепени судови проценили да плаћањем овог износа егизстенција тужиоца неће бити угрожена, тим пре што је сам тужилац приликом давања исказа у својству парничне странке навео да поред редовног износа на чије је плаћање обавезан претходном пресудом, даје малолетном сину још 10.000,00 динара, из чега следи закључак те о могућности да плаћа досуђени износ.

Неосновно се ревизијом оспоравају извештаји органа старатељства. У овом поступку дато је више извештаја од стране органа старатељства, који су дати по правилима струке, након потребних дијагностичких метода, између осталог и у више наврата обављеног разговора са тужиоцем, туженом и мал. дететом. Процењено је да је мишљење мал. ВВ аутентично, а исто је било једна од околности на основу којих су нижестепени судови проценили најбољи интерес детета.

Правилност одлуке не доводи се у сумњу ни другим наводима ревизије, који предстаљају понављање жалбених навода, а о којима се другостепени суд изјаснио, при чему Врховни суд прихвата разлоге и оцену коју је поводом тих жалбених навода дао апелациони суд.

Правилна је одлука о трошковима поступка, која је донета уз правилну примену одредби чланова 153. и 154. ЗПП и члана 207. Породичног закона.

Имајући у виду изнето, на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић